

# Historia Grabowca

## Kalendarium Gminy Grabowiec (praca w trakcie opracowywania)

Renata Kulik, Henryk Kulik

## 1. Wstęp

Jest to projekt służący do zapamiętania zdarzeń i ludzi związanych z Grabowcem. Służy także do pewnego usystematyzowania wiedzy o zdarzeniach z terenu gminy Grabowiec.

Nowe fakty zaznaczono na żółto.

### 1. Rok 1449

#### 1.1.

W Grabowcu odbył się synod diecezji chełmskiej. Synod nakazał wpisać do mszału lub innej księgi kościelnej bullę papieską z 6 lipca 1439 roku o unii Kościoła wschodniego z zachodnim.

### 2. Rok 1501

#### 2.1. 5 czerwca

Król Polski Jan I Olbracht (przebywając w Toruniu, dwanaście dni przed śmiercią) zwalnia<sup>1</sup> z podatków - ze względu na zniszczenia dokonane przez Tatarów - na 6 lat miasto królewskie Grabowiec (Grabovyecz) położone w ziemi bełskiej na Rusi Czerwonej<sup>2</sup>.

### 3. Rok 1622

#### 3.1. 26 lutego

Król Zygmunt III Waza, patron kościoła w Grabowcu, na prośbę biskupa chełmskiego Macieja Łubieńskiego wyraża<sup>3</sup> zgodę na inkorporację kościoła parafialnego w Grabowcu do kapituły katedralnej w Krasnymstawie<sup>4</sup>.

### 4. Rok 1624

#### 4.1.

Inkorporacja kościoła parafialnego w Grabowcu do kapituły katedralnej w Krasnymstawie<sup>5</sup>.

### 5. Rok 1627

#### 5.1. 24 maja

---

<sup>1</sup> Walawender Antoni, „Kronika klęsk elementarnych w Polsce i w krajach sąsiednich w latach 1450-1586. T. 2. Zniszczenia wojenne i pożary (z wykresami)”, 1935, oai:pbcbiama.pl:4883, s. 86.

<sup>2</sup> Mianem Rusi Czerwonej obejmowano województwo ruskie, ziemię bełską i ziemię chełmską.

<sup>3</sup> Szady Bogumił, „Inkorporacja parafii w Grabowcu do chełmskiej kapituły katedralnej w 1624 roku” w „Kościół. Społeczeństwo. Kultura.”, Lublin, 2004, s. 140.

<sup>4</sup> Krasnystaw był siedzibą diecezji chełmskiej w latach 1490-1781. Kościół pod wezwaniem Wszystkich Świętych i Rozesłania Apostołów pełnił funkcję katedry (Szady Bogumił, „Inkorporacja parafii w Grabowcu do chełmskiej kapituły katedralnej w 1624 roku” w „Kościół. Społeczeństwo. Kultura.”, Lublin, 2004, s. 142).

<sup>5</sup> Brak zatwierdzenia przez Watykan (Szady Bogumił, „Inkorporacja parafii w Grabowcu do chełmskiej kapituły katedralnej w 1624 roku” w „Kościół. Społeczeństwo. Kultura.”, Lublin, 2004, s. 133-145).

Biskup chełmski Maciej Łubieński potwierdza<sup>6</sup> inkorporację kościoła parafialnego w Grabowcu do kapituły katedralnej w Krasnymstawie oraz określa obowiązki i uposażenie kapituły i komendariusza.

## 6. Rok 1765

### 6.1.

W skład<sup>7</sup> grabowieckiego starostwa grodzkiego (położonego w województwie bełzkim) wchodziły następujące miejscowości: miasto Grabowiec (nad Kalinówką) oraz wsie Góra<sup>8</sup>, Bohutycze, Miączyn, Modryń.

## 7. Rok 1824

### 7.1. 6 września

Wydział i Sekcja Skarbu Komisji Województwa Lubelskiego zaplanowała<sup>9</sup> w Biurze Komisarza Obwodu Hrubieszowskiego licytację na wydzierżawienie<sup>10</sup> dochodów konsumpcyjnych miasta Grabowiec od 1 stycznia 1925 roku, przy czym cena wywoławcza wynosiła 5090 zł i 49 gr.

### 7.2. 30 września

Wydział Wojenny Sekcja Policji Komisji Województwa Lubelskiego ogłasza<sup>11</sup>, że w tym dniu odbędzie się licytacja na wydzierżawienie przez miasto Grabowiec ziemi należącej do miejscowego szpitala, tj. pola ornego (14 morgów i 775 sążni), łąki pod Grabowczykiem (4 morgi i 1252 sążni), łąki zwanej Czechówka pod Skomorochami Wielkimi (1<sup>12</sup> morg i 1500 sążni).

## 8. Rok 1844

### 8.1. 27 stycznia/8 lutego

Gubernator Cywilny Guberni Lubelskiej podał<sup>13</sup> do publicznej wiadomości o przeprowadzeniu w tym dniu publicznej licytacji w biurze naczelnika powiatu hrubieszowskiego na składanie deklaracji na podjęcie entrepryzy<sup>14</sup> restauracji kościoła w

---

<sup>6</sup> Szady Bogumił, „Inkorporacja parafii w Grabowcu do chełmskiej kapituły katedralnej w 1624 roku” w „Kościoł. Społeczeństwo. Kultura.”, Lublin, 2004, s. 142.

<sup>7</sup> Orgelbrand Samuel (1810-1868), „Encyklopedia Powszechna z ilustracjami i mapami”, tom I-XVIII, Warszawa, 1898-1912, oai:digital.fides.org.pl:57, tom VI, s. 275.

<sup>8</sup> Jest mowa o przedmieściu Grabowca: Grabowiec Góra.

<sup>9</sup> Ogłoszenie z dnia 5 lipca 1824 roku, Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego 1824, Lublin 1824, [oai:dlibra.umcs.lublin.pl:63](https://oai.dlibra.umcs.lublin.pl/63), dodatek do numeru 27, s. 307 (ogłoszenie powtarzano co najmniej dwukrotnie).

<sup>10</sup> W tym samym czasie zaplanowano także licytację na wydzierżawienie dochodów Krasnobrodu (3780 zł), Annapola (2077 zł 45 gr), Frampola (2014 zł 16 gr), Goraja (3766 zł 44 gr), Modliborzyc (346 zł).

<sup>11</sup> Ogłoszenie z dnia 2 września 1824 roku, Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego 1824, Lublin 1824, [oai:dlibra.umcs.lublin.pl:63](https://oai.dlibra.umcs.lublin.pl/63), dodatek do numeru 38, s. 468.

<sup>12</sup> Cyfra nieczytelna.

<sup>13</sup> Ogłoszenie z dnia 3/15 grudnia, Dziennik Urzędowy Guberni Lubelskiej 1844, Lublin, 1844, [oai:dlibra.umcs.lublin.pl:219](https://oai.dlibra.umcs.lublin.pl/219), dodatek do numeru 3, s. 20-21; ogłoszenie było ponawiane co najmniej pięciokrotnie do maja 1844 roku (s.32, 156-157, 243, 258, 276-277), prawdopodobnie w maju znalazł się wykonawca.

<sup>14</sup> Przedsięwzięcia.

Grabowcu („urządzenie na tymże kopuły”) i „wystawienie Plebanii dla Proboszcza r.g. Miasta Grabowca” wg planu i anszlagu<sup>15</sup> ustawionego przez Komisję Rządową Spraw Wewnętrznych i Duchownych za sumę 2919 rubli srebrnych i 53 i pół kopiejek.

## 8.2. 8/20<sup>16</sup> sierpnia

Burmistrz Józef Sebowicz ogłasza<sup>17</sup>, że w kancelarii magistratu odbędzie się licytacja wydzierżawienia dochodów kasy miejskiej a mianowicie z: łąk zwanych wypustem od kwoty 57 rubli srebrnych i 50 kopiejek, targowego jarmarcznego od kwoty 129 rubli srebrnych, polowania w lesie miejskim od kwoty 5 rubli srebrnych i 10 kopiejek

## 9. Rok 1869

### 9.1. 19 grudnia/31 grudnia

Grabowiec utracił prawa miejskie, ze względu na brak charakteru miejskiego<sup>18</sup>.

## 10. Rok 1875

### 10.1. ?

Władysław Czachórski namalował obraz „Cud św. Walentego”, który podarował do kościoła w Grabowcu. Obraz został odnowiony<sup>19</sup> w pracowni konserwatorskiej w Warszawie na koszt byłego właściciela dóbr Siedlisko – Józefa Tuszowskiego.

## 11. Rok 1898

### 11.1. 26 stycznia

Zatwierdzenie<sup>20</sup> przez gubernialnego architekta-inżyniera powiatu hrubieszowskiego Józefa Alekasandrowicza<sup>21</sup> Krickiego<sup>22</sup> i gubernatora guberni lubelskiej planu budynku – siedziby władz gminnych przy ulicy Wojsławskiej - do realizacji.

## 12. 1906

### 12.1. wrzesień

W Grabowcu funkcjonowała<sup>23</sup> biblioteka Polskiej Macierzy Szkolnej w Guberni

<sup>15</sup> Kosztorysu.

<sup>16</sup> Data podana jest wg dwóch kalendarzy.

<sup>17</sup> Ogłoszenie z dnia 28 lipca/9sierpnia burmistrza Miasta Grabowca, Dziennik Urzędowy Guberni Lubelskiej 1844, Lublin, 1844, [oai:dlibra.umcs.lublin.pl:219](http://oai.dlibra.umcs.lublin.pl:219), s. 401

<sup>18</sup> Dziennik praw Królestwa Polskiego. T. 69, Nr 235-239, Warszawa, 1869, [oai:pbc.biaman.pl:7940](http://oai.pbc.biaman.pl:7940), Dziennik Praw Nr 239, s. 465-469; Памятная Книжка Люблинской Губернии на 1885 годъ, Lublin 1885, [oai:dlibra.umcs.lublin.pl:857](http://oai.dlibra.umcs.lublin.pl:857), s. 165-166.

<sup>19</sup> Wg notatki sporządzonej przez księdza Stefana Saweckiego na odwrocie zdjęcia obrazu.

<sup>20</sup> Kronika Gminy Grabowiec, tom I, plan budynku.

<sup>21</sup> Памятная Книжка Люблинской Губернии на 1873 годъ, Lublin 1873, [oai:dlibra.umcs.lublin.pl:855](http://oai.dlibra.umcs.lublin.pl:855), s. 67.

<sup>22</sup> W służbie od 21.05.1866, w rządzie od 19.04.1872, na stanowisku od 16.10.1884; z roczną pensją 450 rubli i 225 rubli na podróże (Памятная Книжка Люблинской Губернии на 1906 годъ, Lublin 1906, [oai:dlibra.umcs.lublin.pl:858](http://oai.dlibra.umcs.lublin.pl:858), s. 162).

<sup>23</sup> Folia Bibliologica : biuletyn Biblioteki Głównej UMCS. R. 38/39, 1990/1991, wyd. Biblioteka Główna

Lubelskiej.

## 13. Rok 1911

### 13.1.

Gminne dokumenty urzędowe były sporządzane m.in. na papierze pochodzącym ze Składu Materiałów Piśmiennych i Księgarni Karola Cypryszewskiego w Hrubieszowie.

## 14. Rok 1921

### 14.1.

Gmina<sup>24</sup> Grabowiec jest jedną z 281 jednostek administracyjnych województwa lubelskiego. Grabowiec<sup>25</sup> jest jedną z 8085<sup>26</sup> miejscowości województwa lubelskiego.

## 15. Rok 1925

### 15.1. ?

Zarząd Koła Polskiej Macierzy Szkolnej w Hrubieszowie na podstawie porozumienia zawartego w 1925 roku z władzami samorządowymi utworzył<sup>27</sup> Gminną Bibliotekę w Grabowcu (a także inne gminne biblioteki publiczne w powiecie hrubieszowskim w Białopolu, Strzyżowie, Kryłowie i Uchaniach).

## 16. Rok 1928

### 16.1. 26 października

Okręgowy Urząd Ziemiański w Lublinie<sup>28</sup> na podstawie art. 8, 9, 10 ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 r. o zakresie działania Ministra Reform Rolnych i organizacji urzędów i komisji ziemskich (Dz.U. Nr 90, poz.706) oraz art. 256 ustawy z dnia 28 grudnia 1925 o wykonaniu reformy rolnej (Dz.U. Nr 1 z 1926 roku, poz.1) zatwierdził<sup>29</sup> projekt parcelacji części dóbr Grabowiec – Miasto o obszarze 46,9426 ha stanowiących własność Romana, Zofii i Józefa Tuszowskich oraz udzielił zezwolenia na przeniesienie tytułu własności tych części na rzecz siedmiu nabywców za sumę ogólną 30701 zł.

---

Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej i Zakład Nauk Pomocniczych Historii UMCS, Lublin, 1995, [ISSN 1230-2376](#); [oai:dlibra.umcs.lublin.pl:780](#), s. 82, 87.

<sup>24</sup> Pierwszy Powszechny Spis Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 roku: mieszkania ludność stosunki zawodowe tablice państwowe; Le Premier Recensement Général de la République Polonaise du 30 septembre 1921: logements population professions tableaux relatifs á la pologne entiére; oai:www.wbc.poznan.pl:70301, Warszawa, 1927, część I, s. 5.

<sup>25</sup> Pierwszy Powszechny Spis Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 roku: mieszkania ludność stosunki zawodowe tablice państwowe; Le Premier Recensement Général de la République Polonaise du 30 septembre 1921: logements population professions tableaux relatifs á la pologne entiére; oai:www.wbc.poznan.pl:70301, Warszawa, 1927, część I, s. 5.

<sup>26</sup> W tym 54 miejscowości niezamieszkałych.

<sup>27</sup> Strona internetowa Miejskiej Biblioteki w Hrubieszowie [http://www.mbp.hrubieszow.avx.pl/index.php?option=com\\_content&task=view&id=13&Itemid=10](http://www.mbp.hrubieszow.avx.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=13&Itemid=10) (wersja z dnia 24.09.2008).

<sup>28</sup> Podległy Ministrowi Reform Rolnych.

<sup>29</sup> Na podstawie odpisu z odpisu orzeczenia.

## 17. Rok 1937

### 17.1. 3 marca

Zebranie<sup>30</sup> założycieli spółdzielni handlowej. Na zebraniu podpisano statut oraz wybrano władze:

- prezesa rady nadzorczej spółdzielni: ks. Czarnecki Józef (proboszcz),
- sekretarza rady nadzorczej spółdzielni: Gałczyński Paweł (sekretarz urzędu gminy),
- prezesa spółdzielni: Pawelec Jan,
- skarbnika spółdzielni: ks. Karauda Józef (wikary),
- sekretarza spółdzielni: Czyżyk Bronisław (nauczyciel),
- komisję rewizyjną: Ziółkowski Jan, Biernacki Michał, Surma Piotr,
- komisję propagandową: Gałczyński Paweł, Derkacz Stanisław (kierownik szkoły), Ziemba Józef,
- komisję gospodarczą: ks. Czarnecki Józef, Sacawa Janina, Koprowski Stanisław.

Przewodniczącym wszystkich komisji z urzędu był prezes rady nadzorczej spółdzielni.

## 18. Rok 1934

### 18.1. ?

W tym roku były już telefony<sup>31</sup> w Grabowcu (9 numerów).

## 19. Rok 1940

### 19.1.

Młyn w Grabowcu posiadał agregat prądotwórczy i dostarczał energię elektryczną co najmniej na ulicę Skierbieszowską.

## 20. Rok 1944

### 20.1. 28 lutego

Spalono plebanię kościoła rzymskokatolickiego.

### 20.2. 25 lipca

Wyzwolenie Grabowca z okupacji niemieckiej przez wojsko radzieckie.

## 21. Rok 1946

### 21.1.

---

<sup>30</sup> Kronika Gminy Grabowiec, tom I.

<sup>31</sup> Dodatek do spisu abonentów sieci telefonicznych państwowych i koncesjonowanych w Polsce na 1935 r., Wydawnictwo Ministerstwa Poczty i Telegrafów, Warszawa, 1935, [oai:bc.mbpradom.pl:1752](http://oai.bc.mbpradom.pl:1752), s. 2.

Niektórzy mieszkańcy gminy przeprowadzili się na tzw. „Zachód”, m.in. do Biskupiec, Wrocławia.

## **22. Rok 1947**

### **22.1. 18 – 20 czerwca**

Wizytacja<sup>32</sup> parafii Grabowiec przez biskupa lubelskiego Stefana Wyszyńskiego.

### **22.2. 20 czerwca - ...**

Wizytacja<sup>33</sup> parafii Tuczępy przez biskupa lubelskiego Stefana Wyszyńskiego.

### **22.3. 13-21 września**

Misje święte w Grabowcu przeprowadzone przez redemptorystów z Zamościa. Rekolekcjom przewodniczył o. Antoni Lisiak, rektor Zamojskiego Domu Redemptorystów.

## **23. Rok 1948**

### **23.1. 26 lipca**

Poświęcenie<sup>34</sup> przez biskupa lubelskiego Stefana Wyszyńskiego tablicy ku pamięci parafian grabowieckich, pomordowanych w czasie II wojny wmurowanej w miejscowym kościele.

### **23.2. 2 listopada**

Została odprawiona po raz pierwszy msza św. na cmentarzu grzebalnym.

## **24. Rok 1956**

### **24.1. jesień**

Dokonano elektryfikacji Grabowca, Grabowca Góry i Siedliska.

## **25. Rok 1957**

### **25.1. 20 września**

Uroczystość<sup>35</sup> poświęcenia dzwonu „Ignacego-Mikołaja”. Na dzwonie widnieje rok 1958.

## **26. Rok 1958**

---

<sup>32</sup> Z wpisu w kronice parafialnej dokonanego przez księdza biskupa.

<sup>33</sup> Z wpisu w kronice parafialnej dokonanego przez księdza biskupa.

<sup>34</sup> Z wpisu w kronice parafialnej dokonanego przez księdza biskupa.

<sup>35</sup> Kronika Parafii Św. Mikołaja w Grabowcu, tom I, rękopis, (27.04.1947-31.12.1963, z krótkim opisem wcześniejszych lat), s. 127, 129-130.

### 26.1. Wiosna

Klęska<sup>36</sup> żywiolowa w Polsce, w tym także w parafii Grabowiec. Grad zniszczył zboża ozime na północ od Grabowca. Spalił się gminny budynek oraz trzy zabudowania mieszkalne na Dworzysku.

### 26.2. 18 maja

W Tuczępach dziekan hrubieszowski ks. Franciszek Osuch poświęcił dwa dzwony: Maria, Stanisław.

### 26.3. 25 maja

Uroczystość<sup>37</sup> poświęcenia dzwonu „Marii”. Matką chrzestną była Marianna Kulik, ojcem chrzestnym był prawdopodobnie Władysław Karczmarczuk.

## 27. 1959

### 27.1. wiosna

Rozpoczęto<sup>38</sup> budowę ulic: Skierbieszowskiej, Cmentarnej.

### 27.2. 15 maja

Podpisano akt erekcyjny i złożono<sup>39</sup> kamień węgielny pod nową siedzibę dla Gminnego Ośrodka Zdrowia w Grabowcu.

## 28. Rok 1960

### 28.1. ?

Otwarcie siedziby<sup>40</sup> Lecznicy dla zwierząt w Grabowcu przy ulicy Wojsławskiej.

## 29. Rok 1962

### 29.1. ?

Położono pierwszą nawierzchnię asfaltową na odcinku drogi Wojsławskiej (od budynków lecznicy dla zwierząt do skrzyżowania w centrum Grabowca) i drogi Hrubieszowskiej (od skrzyżowania w centrum Grabowca do skrzyżowania z ulicą Kozią).

---

<sup>36</sup> Kronika Parafii Św. Mikołaja w Grabowcu, tom I, rękopis, (27.04.1947-31.12.1963, z krótkim opisem wcześniejszych lat), s. 132.

<sup>37</sup> Kronika Parafii Św. Mikołaja w Grabowcu, tom I, rękopis, (27.04.1947-31.12.1963, z krótkim opisem wcześniejszych lat), s. 132.

<sup>38</sup> Kronika Parafii Św. Mikołaja w Grabowcu, tom I, rękopis, (27.04.1947-31.12.1963, z krótkim opisem wcześniejszych lat), s. 140.

<sup>39</sup> Kronika Parafii Św. Mikołaja w Grabowcu, tom I, rękopis, (27.04.1947-31.12.1963, z krótkim opisem wcześniejszych lat), s. 139; Boczkowska Regina, „Kronika służby zdrowia ziemi grabowieckiej 1944-2000, wyd. Gab, 2008, s. 22.

<sup>40</sup> Kronika Gminy Grabowiec, tom I.

## 30. Rok 1963

### 30.1. styczeń-luty

Sroga zima. Drogi zawiane śniegiem – przez kilka tygodni. Grabowiec odcięty od świata.

### 30.2. wiosna

Uporządkowano place w centrum Grabowca. Urządzono skwerki z chodnikami.

### 30.3. czerwiec-lipiec

Wykonano kamienną drogę (wówczas nazwaną Cmentarną) długości 150 m łączącą ulicę Skierbieszowską z aleją przycmentarną.

### 30.4. 14 października (w nocy z 14 na 15 października)

Pożar Grabowca. Spaliło<sup>41</sup> się wiele domów i budynków gospodarczych. Pożar wybuchł od zabudowań gospodarczych znajdujących się od strony cmentarza a rozprzestrzenił się poprzez ulicę 700-lecia w kierunku ulicy Wojsławskiej. Pożar sięgnął zabudowań znajdujących się na ulicy Koziej. W pasie<sup>42</sup> szerokości około 100 m, od mostu na ulicy Wojsławskiej do szkoły, spaliło się około 15 budynków mieszkalnych i 50 budynków gospodarczych,

## 31. Rok 1964

### 31.1. 11 marca – 13 marca

Rekolekcje wielkopostne (w parafii rzymskokatolickiej Grabowiec) przeprowadził<sup>43</sup> ksiądz profesor Edward Świder<sup>44</sup>, salezjanin z Przemyśla, który przebywał sześć lat w Ziemi Świętej.

### 31.2. 17 maja

Instalacja i poświęcenie pancernego (w kościele katolickim w Grabowcu) tabernakulum wykonanego w Poznaniu. Kasetę pancerną wmontował w oprawę starego tabernakulum Leon Boczkowski z Grabowiec Góry. Chrzestnymi byli członkowie komitetu parafialnego (ponad 100 osób)<sup>45</sup>.

### 31.3. 16 lipca

Odpust Matki Boskiej Szkaplerznej w kościele w Grabowcu. Mszę – sumę celebrował

---

<sup>41</sup> Wg relacji Wiesława Litwina.

<sup>42</sup> Kronika Parafii Św. Mikołaja w Grabowcu, tom I, rękopis, (27.04.1947-31.12.1963, z krótkim opisem wcześniejszych lat), s. 183.

<sup>43</sup> Kronika Parafii Św. Mikołaja w Grabowcu, tom II, rękopis, (01.01.1964-31.12.1978), str. 4.

<sup>44</sup> Urodził się 21.02.1914 w Rudzie koło Radzyna Podlaskiego, nowicjat odbył w Czerwińsku (1937/1938), święcenia kapłańskie przyjął 06.07.1947 w Jerozolimie, zmarł 07.09.1967 w Przemyślu. Żył 53 lata, z czego 29 w zakonie a 20 w kapłaństwie (Nekrolog Salezjanów Polski na stronie internetowej: Salezjanie Księdza Bosko, inspektoria krakowska, <http://sdb.org.pl/>, wersja z dnia 26.05.2009).

<sup>45</sup> Kronika Parafii Św. Mikołaja w Grabowcu, tom II, rękopis, (01.01.1964-31.12.1978), str. 13.

ksiądz profesor Franciszek Barczak ze Świerża nad Bugiem, kazanie wygłosił ksiądz Wacław Chromiak z Horyszowa Polskiego<sup>46</sup>.

#### **31.4. 25 lipca**

Uroczyste otwarcie nowej siedziby Gminnego Ośrodka Zdrowia w Grabowcu.

#### **31.5. wrzesień**

Przeprowadzono<sup>47</sup> remont kościoła (frontowej elewacji w górnych partiach koło wieżyczki z sygnaturką, tj. wymiana cegieł, tynkowanie, nakrycie nową blachą bocznych szkarp) i plebanii (malowanie farbą olejną podłóg, okien i drzwi oraz wstawienie dwóch pieców grzewczych).

#### **31.6. 1 listopada**

Wydział Spaw Wewnętrznych w Hrubieszowie nie wydał zezwolenia na procesję na cmentarz grzebalny. Procesja jednak odbyła się, przy okazji odprowadzenia nieboszczyka na cmentarz<sup>48</sup>.

#### **31.7. ?**

Otwarcie murowanej siedziby OSP Grabowiec.

#### **31.8. 12 listopada**

Wizytacja dziekańska parafii rzymskokatolickiej w Grabowcu<sup>49</sup>. Wizytację przeprowadził ksiądz dziekan hrubieszowski kanonik Franciszek Osuch w towarzystwie księdza proboszcza Sadowskiego<sup>50</sup>.

#### **31.9. 14 listopada**

Została zelektryfikowana miejscowość Ornatowice<sup>51</sup>!

#### **31.10. 15 listopada**

Delegacja parafian z księdzem wikariuszem Witoldem Smykiem udała<sup>52</sup> się do Częstochowy, skąd przywiozła różaniec soborowy.

#### **31.11. 21 listopada**

W parafii rzymskokatolickiej w Grabowcu odbyły się modlitwy w intencji Soboru (w ramach akcji zaplanowanej dla całej Polski przez Episkopat)<sup>53</sup>.

### **32. Rok 1965**

<sup>46</sup> Kronika Parafii Św. Mikołaja w Grabowcu, tom II, rękopis, (01.01.1964-31.12.1978), str. 15.

<sup>47</sup> Kronika Parafii Św. Mikołaja w Grabowcu, tom II, rękopis, (01.01.1964-31.12.1978), str. 17.

<sup>48</sup> Kronika Parafii Św. Mikołaja w Grabowcu, tom II, rękopis, (01.01.1964-31.12.1978), str. 18.

<sup>49</sup> Kronika Parafii Św. Mikołaja w Grabowcu, tom II, rękopis, (01.01.1964-31.12.1978), str. 20.

<sup>50</sup> Prawdopodobnie chodzi o księdza Piotra Sadowskiego, proboszcza parafii Horodło w latach 1961-1972.

<sup>51</sup> Kronika Szkoły Powszechnej w Ornatowicach, s. 31.

<sup>52</sup> Kronika Parafii Św. Mikołaja w Grabowcu, tom II, rękopis, (01.01.1964-31.12.1978), str. 22.

<sup>53</sup> Kronika Parafii Św. Mikołaja w Grabowcu, tom II, rękopis, (01.01.1964-31.12.1978), str. 22.

### 32.1. 28 marca – 2 kwietnia

Rekolekcje wielkopostne (w parafii rzymskokatolickiej Grabowiec) przeprowadził pallotyn ksiądz Czesław Ramusiewicz<sup>54</sup>.

## 33. Rok 1966

### 33.1. 9 maja

Odpust w kościele filialnym Matki Boskiej Królowej Polski w Świdnikach. Poświęcenie pancernego tabernakulum dla tego kościoła<sup>55</sup>.

### 33.2. maj

Posadzenie 17 małych świerków przy ogrodzeniu posesji kościelnej od strony głównego wjazdu<sup>56</sup>. Dokonały tego zakonnice, które wówczas służyły w kościele<sup>57</sup>.

Rozpoczęcie budowy ołtarza na środku kościoła według nowych przepisów liturgicznych<sup>58</sup>.

### 33.3. 7 czerwca, po południu o godz. 16<sup>30</sup>

„Oberwanie chmury” nad Grabowcem. Straszna ulewa połączona z burzą, piorunami i gradem wybiła wiele szyb i załamała budynek<sup>59</sup> do poziomu okien, w którym była siedziba poczty. Kataklizm zebrał dwie ofiary śmiertelne<sup>60</sup>.

### 33.4. ?

Odsłonięcie pomnika „Tysiąclecia Chrztu Polski” – na cmentarzu przy kościele w Grabowcu. Pomnik wykonał ... według projektu księdza Stefana Saweckiego.

### 33.5.

W roku 1966 Gromadzka Rada Narodowa w Grabowcu wykonała plan kontraktacji pszenicy w 100,8%.

## 34. Rok 1967

### 34.1. Styczeń

Podjęto decyzję budowy drogi Grabowiec-Uchanie.

### 34.2. 31 stycznia

<sup>54</sup> Prawdopodobnie: rekolekcjonista, administrator prowincjalny. Urodził się 29.06.1930 w Białośliwiu koło Piły, w archidiecezji poznańskiej. Zginął w wypadku samochodowym w dniu 08.12.1981 w Warszawie. Pochowany został w grobowcu rodzinnym w Białośliwiu („Pallotyńscy zmarli” na stronie internetowej Wyższego Seminarium Duchownego Stowarzyszenia Apostolstwa Katolickiego <http://www.wdsac.pl/pl/>, wersja z dnia 26.05.2009).

<sup>55</sup> Kronika Parafii Św. Mikołaja w Grabowcu, tom II, rękopis, (01.01.1964-31.12.1978), str. 37.

<sup>56</sup> Kronika Parafii Św. Mikołaja w Grabowcu, tom II, rękopis, (01.01.1964-31.12.1978), str. 38.

<sup>57</sup> Według relacji Marianny Kulik.

<sup>58</sup> Kronika Parafii Św. Mikołaja w Grabowcu, tom II, rękopis, (01.01.1964-31.12.1978), str. 38.

<sup>59</sup> Przy skrzyżowaniu ulic Wojsławskiej i 700-lecia.

<sup>60</sup> Kronika Parafii Św. Mikołaja w Grabowcu, tom II, rękopis, (01.01.1964-31.12.1978), str. 40.

Koniec działalności klubu „RUCH” w Grabowcu, który miał siedzibę w drewnianym budynku przy ulicy Koziej (wcześniej była tam szkoła, a później muzeum i przedszkole).

### 34.3. 19 maja

Otwarcie Izby Pamiątek w Grabowcu. Otwarcia dokonał Stanisław Weremczuk – zastępca kierownika Wydziału Kultury Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej oraz Tadeusz Nosko przewodniczący Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w Grabowcu<sup>61</sup>.

### 34.4. 23 maja

Wizytacja parafii Grabowiec przez pomocniczego biskupa lubelskiego Bolesława Pylaka.

### 34.5. 115 listopada

Grabowiec odwiedza aktor Teatru im. Juliusza Osterwy w Lublinie Aleksander Aleksy.

## 35. Rok 1968

### 35.1. 18 października

Pierwszy dzień uroczystości obchodów 700 lecia Grabowca.

Otwarcie roku oświatowego Towarzystwa Wiedzy Powszechniej w powiecie hrubieszowskim, informacja o działalności TWP i zamierzenia na rok 1968/69, wykład inauguracyjny (dr Stanisław Krzykała z UMCS, wykład o radach robotniczych i żołnierskich na Lubelszczyźnie w latach 1918-1919), koncert Chóru Męskiego 700 lecia.

### 35.2. 19 października

Drugi dzień uroczystości obchodów 700 lecia Grabowca.

Sesja naukowa (referaty: prof. Maurycego Horna – „Ruchy społeczne w Grabowcu w pierwszej Polowie XVII wieku”, dr Marii Stankowej – „Z dziejów pow. grabowieckiego”, mgr A. Paul<sup>62</sup>-Wielgus – „Materiały do dziejów regionu grabowieckiego w Wojewódzkim Archiwum Państwowym w Lublinie”, mgr Henryka Stamińskiego – „Rozwój miasta Grabowca na przestrzeni dziejów”, mgr Waław Jaroszyński – „Symbol Grabowca – Góra Zamkowa”), zwiedzanie izby pamięci, ognisko harcerskie, projekcja filmu „Barwy walki”.

Gośćmi uroczystości byli m.in. Tadeusz Piwiński (zastępca przewodniczącego Prezydium Powiatowej Rady Narodowej, otworzył sesję naukową), Edmund Sak (sekretarz propagandy KP PZPR w Hrubieszowie), Wincenty Piątek (prezes Zarządu Towarzystwa Regionalnego Hrubieszowskiego), Zygmunt Mikulski (prezes Lubelskiego Oddziału Związku Literatów), Zbigniew Jakubiak (członek Lubelskiego Oddziału Związku Literatów), dr Jan Gruba (archeolog), Edward Kozyra (sędzia Sądu dla Nieletnich w Zamościu) i Stanisław Strumph-Wojtkiewicz, Stefan Klukowski, Zbigniew Zalewski (członkowie sekcji warszawskiej Towarzystwa Regionalnego Hrubieszowskiego)<sup>63</sup>.

<sup>61</sup> Jaroszyński Waław, „Wspólnym wysiłkiem”, zbiór materiałów, Gminna Biblioteka w Grabowcu, Świdnik, 1995.

<sup>62</sup> Względni Pawłowska-Wilgus.

<sup>63</sup> Jaroszyński Waław, „Wspólnym wysiłkiem”, zbiór materiałów, Gminna Biblioteka w Grabowcu, Świdnik, 1995; „Obchody 700-lecia Grabowca” w Sztandarze Ludu.

### 35.3. 20 października

Trzeci dzień uroczystości obchodów 700 lecia Grabowca.

Powitanie zebranych i otwarcie uroczystości, przemówienia okolicznościowe, odsłonięcie obelisku, apel poległych, wmurowanie aktu erekcyjnego nowej siedziby Banku Spółdzielczego w Grabowcu, koncert chóru i orkiestry, rozgrywki sportowe, zabawa.

Gośćmi uroczystości byli m.in. Czesław Jarząbek (przewodniczący Prezydium Powiatowej Rady Narodowej w Hrubieszowie), Józef Frąckowiak (sekretarz organizacyjny KW PZPR w Lublinie, dokonał odsłonięcia pomnika „700-lecia Grabowca”, głaz na pomnik przywieziono z Łaszczówki w pow. tomaszowskim), Eugeniusz Mysłowski (kierownik Wydziału Gospodarki Komunalnej Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie), Roman Lech (I sekretarz KP PZPR w Hrubieszowie), Józef Jabłoński (dyrektor WSK w Świdniku).

Pomnik „700-lecia Grabowca” powstał m.in. ze składek Towarzystwa Regionalnego Hrubieszowskiego im. Stanisława Staszica.

Ponadto uruchomiono wodociąg w Grabowcu (otwarcia dokonał Józef Frąckowiak wypijając przy tym szklankę wody, wodociąg budowało Przedsiębiorstwo Zaopatrzenia Rolnictwa w Wodę WODROL w Lublinie) oraz otwarto ulice: Skierbieszowską i Poprzeczną (której zmienioną nazwę na 700-lecia) a także Ośrodek Kultury Rolnej w Grabowcu i remizę strażacką ze świetlicą.

Miała także miejsce uroczystość wręczenia pamiątkowych medali 700-lecia (z brązu). Medale wręczono gościom z powiatu i województwa, kierownikom przedsiębiorstw budujących ośrodek kultury rolnej i wodociągów a także członkom Komitetu Obchodów 700-lecia Grabowca. W późniejszym okresie (prawdopodobnie w 1969 roku) medal otrzymał także Romuald Jankowski – I sekretarz KZ PZPR w WSK Świdnik<sup>64</sup>.

### 35.4. ?

Oddano do użytku drogę Grabowiec-Uchanie.

## 36. Rok 1969

### 36.1. Marzec

Miejscowość Grabowiec otrzymała II miejsce w III grupie miejscowości o charakterze ponadgromadzkim w V Wojewódzkim Konkursie Czystości, Estetyki i Aktywizacji w 1968 roku (co gwarantowało otrzymanie 150000 zł).

### 36.2. Maj (Dni Książki, Oświaty o Prasy)

Oddano do użytku budynek Księgarni Dom Książki (złożony - z elementów przekazanych przez władze Domu Książki w Lublinie - na placu o powierzchni 600 m<sup>2</sup>, który został przekazany przez księdza proboszcza parafii Grabowiec Saweckiego.

## 37. Rok 1970

### 37.1. 19-20 września

<sup>64</sup> Jaroszyński Waclaw, „Wspólnym wysiłkiem”, zbiór materiałów, Gminna Biblioteka w Grabowcu, Świdnik, 1995; „Obchody 700-lecia Grabowca” w Sztandarze Ludu.

Dni<sup>65</sup> Grabowca i gromadzkie święto plonów.

## **38. Rok 1972**

### **38.1. 16 stycznia**

Nawiedzenie kopii obrazu Matki Bożej Częstochowskiej w parafii Grabowiec.

## **39. Rok 1973**

### **39.1. 1 stycznia**

Utworzono gminę Grabowiec w powiecie hrubieszowskim<sup>66</sup>.

### **39.2. 24 czerwca**

Uroczystość 50-lecia OSP w Grabowcu, wręczenie sztandaru, odznaczenie sztandaru złotym medalem „Za Zasługi dla Pożarnictwa”.

## **40. Rok 1974**

### **40.1. 6 października**

Uroczystość wręczenia sztandaru IX Szczepowi Drużyn im. Marii Konopnickiej w Grabowcu (wchodzącemu w skład Hufca Hrubieszów).

## **41. Rok 1975**

### **41.1. ?**

Oddano<sup>67</sup> do użytku bazę Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” w Grabowcu przy ulicy Skierbieszowskiej, w skład której weszły m.in.: piekarnia<sup>68</sup>, skup bydła, magazyn zbożowy<sup>69</sup>, skład węgla, skup drobiu, skup surowców wtórnych. Powierzchnia bazy 3,5 ha, koszt budowy 22 mln złotych.

### **41.2. 26 października**

W szkole w Grabowcu otwarto wystawę reprodukcji obrazów Władysława Czachórskiego.

### **41.3. listopad**

Otwarto nową restaurację Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska” w Grabowcu - „Zamkową”

## **42. Rok 1977**

---

<sup>65</sup> Kronika Gminy Grabowiec, tom I oraz Józef Kuszyk, „Dni Grabowca”, Sztandar Ludu, 22.09.1970.

<sup>66</sup> Uchwała Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie Nr XXI/92/72 z dnia 5 grudnia 1972 roku - w oparciu o art. 101 ust. 1 z dnia 25 stycznia 1958 roku o radach narodowych (Dz.U. Nr 49 z 1972 roku, poz. 314).

<sup>67</sup> M.in. Kronika Gminy Grabowiec, tom I.

<sup>68</sup> O wydajności 5 ton pieczywa na dobę, zatrudniający 7-8 piekarzy. Koszt budowy piekarni 3,5 mln złotych.

<sup>69</sup> O pojemności 1200 ton, w tym 200 ton w blaszanych silosach.

**42.1. 8 maja**

Wizytacja parafii przez pomocniczego biskupa lubelskiego Zygmunta Kamińskiego<sup>70</sup>.

**43. Rok 1979****43.1. styczeń**

Sroga zima. Drogi zawiane śniegiem. Grabowiec odcięty od świata.

**43.2. 6 marca (w nocy z 6 na 7 marca)**

Pożar ratusza, tzw. murowanki w Grabowcu.

**44. Rok 1980****44.1. 6 grudnia**

Poświęcenie odnowionego obrazu św. Mikołaja w kościele w Grabowcu. Jedną z chrzestnych była Leontyna Skórka.

**45. Rok 1981****45.1. 20 kwietnia**

Poświęcenie Trzech Krzyży na Górze Zamkowej przez księdza Stefana Saweckiego z udziałem księdza Franciszka Nuci.

**46. Rok 1983****46.1. ?**

Utworzenie Gminnego Ośrodka Kultury w Grabowcu.

**46.2. ?**

Utworzenie Orkiestry Dętej Gminnego Ośrodka Kultury w Grabowcu.

**46.3. ?**

Oddano do użytku nową plebanię.

**46.4. 23 października**

Oddano<sup>71</sup> do użytku remizę OSP Grabowiec Góra.

**47. Rok 1984**

---

<sup>70</sup> Aktualnie, tj. 11.02.2009 jest metropolitą – arcybiskupem ordynariuszem Archidiecezji Szczecińsko-Kamieńskiej.

<sup>71</sup> Kronika Gminy Grabowiec, tom I; Jaroszyński Waclaw, „Moje związki uczuciowe z rodzinną Górą”, zbiór materiałów, Świdnik, 1995, Gminna Biblioteka w Grabowcu.

### **47.1. 28 października**

Oddano do użytku remizę OSP Henrykówka.

## **48. Rok 1985**

### **48.1. 14 września**

Oddano<sup>72</sup> do użytku remizę OSP Rogów. Uroczystość oddania do użytku remizy była połączona ze świętem plonów.

## **49. Rok 1985**

### **49.1. lipiec**

Oddano<sup>73</sup> do użytku remizę OSP Siedlisko.

## **50. Rok 1987**

### **50.1. 6 września**

Wybór<sup>74</sup> członków „Społecznego Komitetu Uczczenia Ofiar Września 1939 roku” przez zgromadzenie mieszkańców gminy po mszy o 10<sup>00</sup> poświęconej ofiarom września 1939 roku. W pierwszy skład komitetu weszli: Bogusław Pasieczny (przewodniczący), Marian Sieczkowski, Edward Ciszewski, Waław Jaroszyński, Bronisław Kodeniec.

## **51. Rok 1989**

### **51.1. 1 – 3 września**

Oddano do użytku nową siedzibę posterunku MO<sup>75</sup> w Grabowcu.

### **51.2. 16 – 17 września**

W Grabowiec Górze odsłonięto i poświęcono pomnik pamięci oficerom i żołnierzom Wojska Polskiego rozstrzelanych w dniu 25 września 1939 roku przez Armię Czerwoną. Koncelebrowaną mszę polową sprawowali: ks. infułat Franciszek Greniuk<sup>76</sup>, ks. prałat Tadeusz Uszyński<sup>77</sup>, ks. prałat Kazimierz Walenty Bownik<sup>78</sup>, ks. dziekan<sup>79</sup> Jan Liwak, ks.

---

<sup>72</sup> Kronika Gminy Grabowiec, tom I.

<sup>73</sup> Kronika Gminy Grabowiec, tom I.

<sup>74</sup> Jaroszyński Waław, „Wojna obronna w 1939 roku. Uczczenie ofiar września.”, zbiór materiałów, Gminna Biblioteka w Grabowcu.

<sup>75</sup> Milicji Obywatelskiej.

<sup>76</sup> Pełnił m.in. funkcję kanclerza diecezji zamojsko – lubaczowskiej.

<sup>77</sup> Urodził się 13.01.1929, święcenia przyjął 07.08.1955; żołnierz AK, pułkownik Wojska Polskiego, rektor kościoła akademickiego świętej Anny oraz proboszcza parafii pod wezwaniem świętego Andrzeja Apostoła w Warszawie, duszpasterz kombatanów i żołnierzy, zm.09.10.2001 (strona internetowa Ordynariatu Polowego Wojska Polskiego: <http://www.ordynariat.wp.mil.pl/>, wersja z dnia 24.12.2008).

<sup>78</sup> Urodził się 14.02.1939, święcenia przyjął 15.10.1961; proboszcz parafii pod wezwaniem Narodzenia NMP w Chełmie od 1978, kanonik honorowy Kapituły Zamojskiej, kanonik gremialny Kapituły Chełmskiej, kanonik honorowy Kapituły Lubelskiej, protonotariusz apostolski, dziekan kapituły kolegiackiej w Chełmie, członek Rady Kapłańskiej (strona internetowa Archidiecezji Lubelskiej: <http://www.kuria.lublin.pl/>, wersja z dnia

Franciszek Nucia<sup>80</sup> i ks. Henryk Tomasiak<sup>81</sup>.

Złożono także wieńce na mogiłach żołnierzy pochowanych na cmentarzu w Grabowcu.

## **52. Rok 1996**

### **52.1. 11 lutego**

Poświęcenie sztandaru Związku „Dzieci Zamojszczyzny”. Aktu poświęcenia w świątyni w Grabowcu dokonał<sup>82</sup> proboszcz z Cycowa ks. Kanonik Jan Słoma.

## **53. Rok 1997**

### **53.1. 18 stycznia**

Otwarcie i poświęcenie nowego skrzydła budynku Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu oraz Liceum Ogólnokształcącego w Grabowcu a także kotłowni na słomę.

### **53.2. 13 kwietnia**

Wizytacja parafii. Spotkanie pierwszego biskupa diecezji zamojsko-lubaczowskiej Jana Śrutwy m.in. z pracownikami szkoły w świetlicy szkoły w Grabowcu.

### **53.3. 14 listopada**

Rada Gminy Grabowiec na wniosek Rady Pedagogicznej Zespołu Szkół w Grabowcu podjęła uchwałę nadania imienia Henryk Sienkiewicz zespołowi.

## **54. Rok 1998**

### **54.1. 5 maja**

Uroczyste nadanie Zespołowi Szkół w Grabowcu imienia Henryka Sienkiewicza (formalnie od 14 listopada 1997 roku, zgodnie z uchwałą Rady Gminy Grabowiec). Poświęcenie sztandaru dla Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu.

### **54.2. 6 września**

Poświęcenie sztandaru i wozu bojowego dla OSP Grabowiec Góra.

## **55. Rok 1999**

---

24.12.2008).

<sup>79</sup> Uchański.

<sup>80</sup> Proboszcz parafii Grabowiec.

<sup>81</sup> Wikariusz parafii Grabowiec.

<sup>82</sup> Kronika Parafii Św. Mikołaja w Grabowcu, tom IV, rękopis, (1995-2004), s. 11.

**55.1. 1 lipca<sup>83</sup>**

Włączenie Ochotniczej Straży Pożarnej w Grabowcu do krajowego systemu ratownictwa.

**56. Rok 2002****56.1. styczeń**

Śnieżne zasy odcięły Grabowiec na dwie doby.

**56.2. 22-23 czerwca 2002**

II Zjazd Absolwentów Liceum Ogólnokształcącego w Grabowcu.

**56.3. 14 lipca**

Uroczystość poświęcenia sztandaru OSP gminy Grabowiec.

**56.4. 22 września**

W Grabowcu (naprzeciwko kościoła) odsłonięto i poświęcono pomnik - Żołnierzom Armii Krajowej „Rzeczypospolitej Grabowieckiej”, wysiedlonych, pomordowanych w obozach koncentracyjnych, ofiarom pacyfikacji Grabowca i okolic, w latach 1939-1945.

**56.5. 16 grudnia**

W Zespole Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu odbyło się spotkanie, przygotowane przez nauczycieli języków obcych, plastyki i muzyki pod hasłem „Święta Bożego Narodzenia w Europie” poświęcone tradycjom świątecznym we Francji, w Niemczech, Rosji i Polsce.

W spotkaniu uczestniczyli zaproszeni goście: Alexandra Flesch reprezentująca Ambasadę Francji w Polsce, Natalia Rheims – lektorka jęz. francuskiego na uniwersytetach KUL i UMCS w Lublinie, Stanisław Kuropatnicki – przewodniczący Rady Gminy Grabowiec, Zbigniew Chudoba – przewodniczący Rady Rodziców Zespołu Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu oraz uczniowie i nauczyciele.

**57. Rok 2003****57.1. luty**

Śnieżne zasy odcięły Grabowiec na tylko na pół doby.

**57.2. 22 października**

Włączenie Ochotniczej Straży Pożarnej w Grabowiec Górze do krajowego systemu ratownictwa<sup>84</sup>.

**58. Rok 2006**

---

<sup>83</sup> Do poprawy.

<sup>84</sup> Decyzja nr III/52 KSRG z dnia 22 października 2003 roku Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej.

**58.1. 14 października**

Uroczyste otwarcie sali gimnastycznej przy Zespole Szkół im. Henryka Sienkiewicza w Grabowcu.

**59. Rok 2009****59.1. 1 czerwca**

Spotkanie biskupa diecezji zamojsko-lubaczowskiej Wacława Depo z dziećmi parafii Grabowiec.

**60. Rok 2010****60.1. 22 stycznia**

Gmina Grabowiec otrzymała 280 tysięcy zł z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na poprawę infrastruktury wodno-kanalizacyjnej. Sąsiednie gminy otrzymały odpowiednio Skierbieszów - 3,7 mln, Trzeszczany - 1 mln, Uchanie -2,8 mln, Werbkowice - 1,1 mln<sup>85</sup>.

**60.2. 14 lutego**

Odbyła się uroczystość patriotyczno-religijna upamiętniająca 67. Rocznicę wysiedlenia Grabowca i okolic.

**60.3. 27 czerwca**

Poświęcenie wozu strażackiego dla OSP Grabowiec Góra.

**60.4. 11 lipca**

Festyn w Dańczypolu.

<sup>85</sup> „Będą wodociągi i kanalizacje” w - Tygodnik Zamojski, Nr 4/1522, 2010, s. 9.

## 61. Bibliografia

1. Boczowska Regina, „Kronika służby zdrowia ziemi grabowieckiej 1944-2000, wyd. Gab, 2008.
2. Decyzja nr III/52 KSRG z dnia 22 października 2003 roku Komendanta Głównego Państwowej Straży Pożarnej.
3. Dziennik Urzędowy Województwa Lubelskiego 1824, Lublin 1824, [oai:dlibra.umcs.lublin.pl:63](http://oai:dlibra.umcs.lublin.pl:63).
4. Jaroszyński Waław, „Wojna obronna w 1939 roku. Uczczenie ofiar września.”, zbiór materiałów, Gminna Biblioteka w Grabowcu.
5. Jaroszyński Waław, „Wspólnym wysiłkiem”, zbiór materiałów, Świdnik, 1995, Gminna Biblioteka w Grabowcu.
6. Jaroszyński Waław, „Moje związki uczuciowe z rodziną Górą”, zbiór materiałów, Świdnik, 1995, Gminna Biblioteka w Grabowcu.
7. Kronika Gminy Grabowiec, tom I.
8. Kronika Parafii Św. Mikołaja w Grabowcu, tom I, rękopis, (27.04.1947-31.12.1963, z krótkim opisem wcześniejszych lat).
9. Kronika Parafii Św. Mikołaja w Grabowcu, tom II, rękopis, (01.01.1964-31.12.1978).
10. Kronika Parafii Św. Mikołaja w Grabowcu, tom III, rękopis, ()
11. Kronika Parafii Św. Mikołaja w Grabowcu, tom IV, rękopis, (1995-2004).
12. Kuszyk Józef, „Dni Grabowca”, Sztandar Ludu, 22.09.1970.
13. Orgelbrand Samuel (1810-1868): „Encyklopedia Powszechna z ilustracjami i mapami”, tom I-XVIII, Warszawa, 1898-1912, [oai:digital.fides.org.pl:57](http://oai:digital.fides.org.pl:57).
14. Pierwszy Powszechny Spis Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 30 września 1921 roku: mieszkania ludność stosunki zawodowe tablice państwowe; Le Premier Recensement Général de la République Polonaise du 30 septembre 1921: logements population professions tableaux relatifs á la pologne entière; [oai:www.wbc.poznan.pl:70301](http://oai:www.wbc.poznan.pl:70301), Warszawa, 1927.
15. Rocznik Lekarski Rzeczypospolitej Polskiej na 1938 rok, Naczelna Izba Lekarska, Warszawa 1938, [oai:www.wbc.poznan.pl:73197](http://oai:www.wbc.poznan.pl:73197).
16. Strona internetowa Archidiecezji Lubelskiej: <http://www.kuria.lublin.pl/>.
17. Strona internetowa KUL <http://www.kul.lublin.pl/varia/historia/rektorzy/srutwa.html>, stan na dzień 03.01.2009.
18. Strona internetowa Miejskiej Biblioteki w Hrubieszowie [http://www.mbp.hrubieszow.avx.pl/index.php?option=com\\_content&task=view&id=13&Itemid=10](http://www.mbp.hrubieszow.avx.pl/index.php?option=com_content&task=view&id=13&Itemid=10).
19. Strona internetowa Ordynariatu Polowego Wojska Polskiego: <http://www.ordynariat.wp.mil.pl/>.
20. Szady Bogumił, „Inkorporacja parafii w Grabowcu do chełmskiej kapituły katedralnej w 1624 roku” w „Kościół. Społeczeństwo. Kultura.”, Lublin, 2004.
21. Uchwała Wojewódzkiej Rady Narodowej w Lublinie Nr XXI/92/72 z dnia 5 grudnia 1972 roku - w oparciu o art. 101 ust. 1 z dnia 25 stycznia 1958 roku o radach narodowych (Dz.U. Nr 49 z 1972 roku, poz. 314).
22. Walawender Antoni, Kronika klęsk elementarnych w Polsce i w krajach sąsiednich w latach 1450-1586. T. 2. Zniszczenia wojenne i pożary (z wykresami), 1935, [oai:pbcbiama.pl:4883](http://oai:pbcbiama.pl:4883).
23. Tygodnik Zamojski, Nr 4/1522, Zamość, 2010.
24. Kronika Szkoły Powszechnej w Ornatowicach.